

Г.Г. Лисак, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

О.В. Кот, канд. екон. наук, доц. (ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків)

ДО ПИТАНЬ ПОНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Повномасштабна війна спровокувала величезні виклики для українського бізнесу, які спричинюють не лише тимчасову втрату платоспроможності, а й повне банкрутство підприємства.

Особливо актуальним у таких умовах є вивчення можливих варіантів відновлення платоспроможності підприємств. Оскільки саме відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання є одним із ключових аспектів розвитку економіки країни, оскільки впливає як на кінцеві результати діяльності підприємств та організацій, так і на роботу партнерів неспроможних підприємств. Обсяг неплатежів економіки країни, кількість коштів, які у бюджет як податків і зборів, значною мірою залежить від ефективності процесів, що з відновленням платоспроможності.

Розробка теоретичних та методичних проблем відновлення платоспроможності боржників є досить новою для вітчизняної науки. Окремі питання, присвячені проблемам відновлення платоспроможності, знайшли своє відображення у роботах А.Н. Поляка, А.А Гаврілова, В.В. Попова та ін. Це питання залишається актуальним й досі, що підтверджує значний обсяг сучасних публікацій та інших.

Разом з тим, як показало дослідження, питання, пов'язані з розкриттям сутності та особливостей відновлення платоспроможності підприємств, формуванням механізму відновлення платоспроможності, не одержали достатньої розробки. Крім того, відсутні науково обгрунтовані методичні положення та практичні рекомендації щодо здійснення самого процесу відновлення платоспроможності підприємств в умовах післявоєнного відновлення економіки. У той час, як існуючі механізми відновлення платоспроможності характеризуються низьким рівнем ефективності.

На відміну від більшості європейських країн та США, де законодавство про неспроможність добре опрацьоване, в Україні процедури банкрутства найчастіше використовуються тільки з метою приватизації державного майна чи захоплення власності.

Разом з цим, у підвищенні стабільності та надійності вітчизняної економіки важливе місце посідає саме відновлення платоспроможності.

Проведений аналіз закордонного досвіду застосування процедур відновлення платоспроможності підприємств дав змогу зробити такі висновки:

- законодавство про неспроможність більшості європейських країн має досить довгу історію, цим пояснюється гарна опрацьованість питань, пов'язаних із відновленням платоспроможності, що втілено у відповідних нормативних актах;

- у світовій практиці розрізняють держави, в яких законодавство про неспроможність, передусім, піклується, про кредиторів за неспроможності боржника (Великобританія), та держави, де головними є інтереси боржника (США, Франція);

- у міжнародній практиці критеріями банкрутства визначені: неплатоспроможність та неоплатність. Цілей застосування цих процедур для України та країн з розвинутою економікою різні. Для країн з розвинутою економікою банкрутство є, як правило, результатом конкурентної боротьби, тоді як України це одна з можливостей приватизації державної власності.

Аналіз вивчених матеріалів з питань відновлення платоспроможності дозволив зробити такі висновки:

- нормативна база, що регулює процеси відновлення платоспроможності, не відповідає повною мірою потребам української економіки;

- основна маса робіт вчених присвячених відновленню платоспроможності, висвітлює юридичні аспекти питань відновлення платоспроможності підприємств;

- у роботах економістів, у яких описано та проаналізовано вітчизняний досвід відновлення платоспроможності, відсутнє організаційно-фінансове обґрунтування проведення процедур відновлення платоспроможності підприємств.

Грунтуючись на результатах проведеного дослідження, пропонуємо:

- трактувати поняття «платоспроможність», як здатність держави, юридичної чи фізичної особи своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання;

- розглядати поняття «відновлення платоспроможності» як комплекс заходів, що здійснюються щодо підприємства-боржника та спрямованих на повне задоволення вимог кредиторів у встановлені законодавством терміни;

- цілями відновлення платоспроможності вважати наступні: відновлення платоспроможності боржника; перерозподіл власності; рятування бізнесу від боргів; забезпечення доступу до ресурсів підприємства; повернення боргу.

Інформаційні джерела:

1. ACC. Ведення бізнесу під час війни в Україні. 2022. URL: <https://chamber.ua/ua/news/rezultaty-ostannoohoopytuvannia-palaty-87-kompaniy-chleniv-hotovi-aktyvno-doluchatsia-do-vidbudovy-ekonomiky-ukrainy-pisliaviynu>.

2. Зануда А. Бізнес під час війни: яку підтримку запропонував уряд та як виживає бізнес. BBC. 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60757453>.

3. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 7. С. 26-30.

4. Самойлюк М. Фінансова допомога від міжнародних партнерів: скільки Україна отримала на 1 серпня. epravda.com.ua, 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/2/689933>.

УДК 332.05:338.43

Є.А. Мажулін, здоб. PhD (*ДБТУ, Харків*)

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СФЕРІ ФІНАНСІВ ДЛЯ АГРОБІЗНЕСУ

Аграрна сфера є однією з розвинутих та затребуваних в сучасних умовах кризової ситуації в країні через першочергову необхідність забезпечення продовольчої безпеки країни. Одночасно український агробізнес має забезпечуючу функцію для експортоорієнтованого стратегічного розвитку країни.

Розуміння необхідності реалізації конкурентних стратегій розвитку аграрної сфери та існуючі напрями генерування новітніх технологій для бізнесу, особливим є окреслення передумов можливості залучення функціоналу цифрової адаптації. Цифрова трансформація бізнесу за умов останніх років є одним з активних напрямів розвитку.

Слід відзначити, що всі можливі ризики, які є теоретично обґрунтованими для функціонування антикризового управління